

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Explicatur jus quod Regi competebat in episcopatu Aniciensi, sede vacante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT XXIV.

Synopsis.

I. Exemplum orientalium & Friderici secundi occasionem dedit Regibus nostris coercendi jus suum ad solas Ecclesias in quibus receptum illud erat.

II. Hinc factum ut in vetustis Parlamenti Parisiensis arrestis interdum pronuntietur secundum Regem, interdum verò adversus ipsum, habita nimirum ratione possessionis.

III. Explicatur jus quod Regi competeat in episcopatu Ancienfi, sede vacante.

IV. Usus fructus reddituum episcopatum & collatio Præbendarum nitebatur tantum consuetudine ante tempora Gregorij decimi. Sed Concilium Lugdunense ea tempestate habitum possessionem Regum in jus vertit.

V. Generali fructuum vocabulo comprehendebatur etiam collatio Præbendarum; quamvis id disertis verbis non definitur Concilio illud Lugdunense.

VI. Ea tamen reverentia occasionem postea dedit Bonifacio octavo affirmandi collationem Beneficiorum non pertinere ad Philippum Pulcrum. Sed is jus suum tuius est allegata veteri consuetudine regni sui. Ob eam discordiam Joannes de Parisiis scripsit Tractatum de potestate regia & papali.

VII. In articulo Clementi quinto oblatis adversus memoriam Bonifacii asseritur Ecclesias cathedrales esse sub tuitione Regis. Earum vacantium redditus, qui de sua Regalia existunt, ad illum pertinere. Eum verò Beneficia ad collationem Episcopi pertinentia conferre cum sedes vacat.

VIII. Regum rescriptis jus Regalia coercitum est ad Ecclesias in quibus receptum erat Regem eo jure sui. Enumerantur Ecclesia ei juri subiecta, itémque illa que ei subiecta non sunt.

IX. Eo igitur jure uti non potest Princeps nisi in Ecclesiis ubi possessionem habet omni memoria antiquiorem. Quidam tamen contendunt jus Regalia esse jus merè regium, atque adeo ad universas regni Ecclesias porrigendum esse sine discrimine. quam opinionem erroneam esse pronuntiat Pasquierius.

X. At cum dein in eodém anni millesimi sexcentissimi sexti scriptum fuisset Regem nolle uti jure Regalia in detrimentum Ecclesiarum exemptarum, data est occasio investigandi quonam modo intelligenda esset exemptio illa. Parlamentum Parisiense eam interpretatus est de exemptione concessa ob titulum onerosum.

XI. Philippus Augustus nonnullas Ecclesias liberavit à jure Regalium; sed Episcopis earum non remisit juramentum fidelitatis. De Regalia Turonensi.

I. **E**XEMPLUM Imperatoris Friderici, itémque Imperatorum Græcorum praxis, quæ occidentalibus cognita erat ob frequentes nostrorum peregrinationes ad loca sancta, Regibus nostris, ut ego quidem arbitror, occasionem dederunt, non quidem remittendi in universum usum fructum reddituum Ecclesiarum & collationes Præbendarum, sed jus illud coercendi ad solas Eccle-

Tom. II.

σίας in quibus receptum illud erat, relicto ceteris antiquorum canonum usu.

II. Hinc factum ut in quamplurimis veteribus arrestis Parlamenti Parisiensis edicatur probandam esse possessionem Regis in Ecclesiis; juxta quam deinde Curia decernebat de jure Regalia. Itaque ei in quibusdam Ecclesiis servatur jus, in cujus possessione tunc erat, fruendi omnibus redditibus & conferendi Præbendas; in aliis verò, jus tantum fruendi Regalibus sive bonis temporalibus, non autem redditibus decimarum; quemadmodum Ruzæus in privilegio LV. adnotavit judicatum fuisse anno MCCCLXXXII. senatusconsulto Parlamenti Parisiensis. Quibus addi potest, arresto lato anno MCCCLXVI. pronuntiatum fuisse in gratiam Ecclesiæ Morinensis, edictumque ut Rex & Capitulum futuro Episcopo conservent redditus bonorum spiritualium aut annexorum. Contrà, in arrestis latis anno millesimo ducentesimo sexagesimo secundo & sexagesimo octavo legitur Regem fuisse in possessione percipiendarum decimarum in Ecclesia Biturigenfi; ut discimus ex Probobo quæstione LX. num. v. Nam eadem quoque diversitas judiciorum reperitur quoad collationem Beneficiorum; quæ Regi adjudicatur in quibusdam Ecclesiis, in aliis verò abjudicatur.

III. Probari istud posset multiplicibus exemplis. Vnicum tamen sufficere admodum illustre. Petitur autem ex constitutione quadam sancti Ludovici Regis, data in consequentiam arresti cujusdam lati à Parlamento Parisiensi pro Regalibus Ecclesiæ Ancienfis apud Velaunos. Definita enim fuerat hæc causa post factam inquisitionem. Itaque, juxta consuetudinem in ea Ecclesia receptam, Regi ratione Regalium conservata est, interim dum sedes vacaret, jurisdictio temporalis ad Episcopum pertinens, in urbe nimirum, suburbiis, & territorio civitatis, tum etiam jus recipiendorum vectigalium urbis & aliorum reddituum ejusdem urbis & territorij; exceptis tamen redditibus altarium, id est, oblationibus & decimis. Cùm autem ostensum fuisset Regem nunquam ad manum suam revocasse domum episcopalem, neque arcem civitatis, aut castra, sive dominationes, neque vectigalia quæ extra urbem sunt, nisi post decessum duorum postremorum Episcoporum, (quod sufficere non poterat ad introducendum jus consuetudinis) neque ipsum aut ejus prædecessores unquam contulisse Præbendas aut Dignitates in Ecclesia Ancienfi vacantes, neque ipsam Regibus annuntiasse mortes Episcoporum, aut eligendi facultatem petiisse, vetitum eo ar-

K K k ij

resto fuit ne deinceps aliquid quoad hoc tentaretur adversus Ecclesiam illam. Datum autem est arrestum illud anno M C C L V I I I. extatque in veteribus regestis Parlamenti Parisiensis, unde editum est à Chopino & Corbino. Sed constitutio illa beati Ludovici quam diximus, data anno sequenti, descripta est in veteri regesto quod extat in camera Computorum Parisi. hoc titulo: *Regestum Curie Francie Domini Regis de feudis & negotiis senescallarum Carcassona, Bellicadri, & Tolosane, Caturcensis, & Rutenensis.* Extat autem in ea constitutione clausula quaedam magni momenti qua caret arrestum. Rex enim sibi reservat jus occupandi arces & castra jure superioritatis, quoties ita postulabit utilitas Principis, secundum quod fieri assolet antiquitus; quamvis ea ad manum suam non recipiat jure Regaliae, cum sedes vacat.

Excellentissimo Domino suo Ludovico Dei gratia serenissimo Francorum Regi, G. Decanus & Capitulum Aniciensis Ecclesie, se ipsos ad sua beneplacita voluntatis. Serenitatis vestre literas per patrem venerabilem Dominum G. Dei gratia Episcopum nostrum nuper nobis transmissas vidimus in hac verba. LUDOVICUS DEI GRATIA REX FRANCIAE. Notum facimus universis quod inter nos & Ecclesiam Aniciensem super Regalibus quaestione suborta, inquiri fecimus diligenter, de assensu ejusdem Ecclesiae, quae sunt illa quae à nobis & nostris antecessoribus, Regalium nomine, vacante eadem Ecclesia, accipi consueverant ab antiquo. Quia verò per inquestam quam fieri fecimus probatum non extitit seu inventum quod vacante Ecclesia supradicta nos vel nostri antecessores domum episcopalem, vel fortericia alia civitatis, castra etiam extra civitatem, seu villas alias habuerimus aliquo unquam tempore, sed nec pedagia extra civitatem ad Episcopum pertinentia, nisi à duabus primis vacationibus citra, vel aliquando unquam vacante Ecclesia nos vel nostri antecessores dignitatem aliquam in ea contulerimus seu Praebendam, vel nobis aut nostris antecessoribus denunciata fuerit mors Episcopi seu cessio, vel petita à nobis ex parte Capituli licentia eligendi, super his ex nunc in perpetuum dictam Ecclesiam nolumus molestari. Sanè licet ratione vacationis fortalicia civitatis peti nolumus in posterum, prout diximus, jus tamen ea petendi ratione dominij, & recuperandi, nobis & nostris successoribus retinemus in illis casibus in quibus nobis competit ab antiquo. Verum quia per eandem inquestam invenimus quod à longis retro temporibus vacante eadem Ecclesia ad nos

pertinet jure Regalium, jurisdictio temporalis in civitate, suburbis, & territorio ad Episcopum pertinens, pedagium etiam civitatis, & alij reditus in eadem civitate & territorio ad Episcopum pertinentes, exceptis redditibus altarium, ea nobis & nostris successoribus Regibus Franciae in perpetuum retinemus. Actum apud Corbolum anno Domini M C C L I X. mense Julio. *Vestra igitur regie majestati referentes quas scimus & possumus gratiarum humillimas actiones, quod vestra benevolentiae placuit jus nostrum & Ecclesiae nostrae per usurpationes diversas à quibusdam in ambiguo depositum declarare, quae in eisdem literis continentur habentes accepta, ea ad vos & successores vestros Reges Franciae, jure Regalium, vacante Ecclesia nostra, recognoscimus pertinere quae in vestris predictis literis vobis & eisdem successoribus vestris retinistis expressè. In cuius rei testimonium presentem cedulam Eminentiae vestrae mittimus sigilli nostri munimine roboratam. Datum Anicij in Capitulo anno quo supra, mense Augusto.*

IV. Cum autem ususfructus reddituum episcopatus (si reditus feudorum excipias) & collatio Praebendarum ex consuetudine proficiscerentur adversus canones introducta, optimum factu esse existimarunt Principes ut hujus consuetudinis confirmationem decerni procurarent in Concilio generali Lugdunensi, quod à Gregorio decimo convocatum & celebratum est anno millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Eam ob rem editus est in eo Concilio canon, praesentibus Francorum legatis, quo idem propositum decretum est quod Regis auctoritate statutum fuerat arresto Parlamenti Parisiensis. Confirmatum enim est jus recipiendi Regalia in Ecclesiis ubi recepta erat illa consuetudo: cuius introductio vetita est quoad Ecclesias quae ei non erant obnoxiae. *Generali constitutione sancimus universos & singulos qui Regalia, custodiam, sive gardiam, advocacionis seu defensionis titulum in Ecclesiis, monasteriis, seu quibuslibet piis locis de novo usurpare conantes, bona Ecclesiarum, monasteriorum, aut locorum ipsorum vacantium occupare presumunt, quantumcunque dignitatis honore presulgeant, --- eo ipso excommunicationis sententiae decernimus subjacere. Infra: Qui autem ab ipsarum Ecclesiarum ceterorumque locorum fundatione vel ex antiqua consuetudine jura sibi hujusmodi vendicant, ab illorum abusu sic prudenter abstinere, & suos ministros in eis sollicitè faciant abstinere, quod ea quae non pertinent ad fructus sive redditus provenientes vacationis tempore non usurpent, nec bona cetera, quorum se asserunt habere custodiam, dilabi permittant, sed in bono statu conservent. Ceterum adnotandum*

Capit. 11. Concilii
Lugdun. sub Grego-
rio X.